

Aan
de gemeenteraad

Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT

T 14078
F (078) 770 8080
www.dordrecht.nl

Datum 28 maart 2017
Ons kenmerk SO/1822258
Begrotingsprogramma Milieu en duurzaamheid
Bijlage(n) 1
Betreft RAADSINFORMATIE inzake dossier Chemours en DuPont

Contactpersoon
E. Hoff
T (078) 770 4837
E e.hoff@dordrecht.nl

Samenvatting

Door middel van deze brief informeren wij uw raad over de stand van zaken op de diverse deelterreinen van het dossier Chemours en DuPont.

DOSSIER

Afschrift:

- SO/MAN/BO, E Hoff
SK Dordrecht West 2^e etage
- secretaris Adviescommissie
SK Dordrecht Oost 1^e etage

Inleiding

Uw raad wordt door ons periodiek geïnformeerd over de stand van zaken op de diverse deelterreinen van het dossier Chemours en DuPont. De laatste raadsinformatiebrief over dit onderwerp dateert van 8 december 2016 (RIS-nummer 1840549). Deze raadsinformatiebrief geeft inzicht in de ontwikkelingen sindsdien.

Doelstelling

Door middel van deze raadsinformatiebrief stellen wij uw raad in de gelegenheid kennis te nemen van de laatste stand van zaken van het dossier Chemours en DuPont.

Stand van zaken/de feiten

Overzicht van tussentijds doorgestuurde documenten

In de raadsinformatiebrief van 6 december 2016 hebben wij uw raad geïnformeerd over de stand van zaken op dit dossier. In de tussentijd zijn de volgende documenten ter informatie doorgestuurd aan uw commissie Fysieke Leefomgeving:

- een brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 14 december 2016 aan de Tweede kamer inzake de aanbidding van de rapporten PFOA, GenX en zeer zorgwekkende stoffen;
- een brief van gedeputeerden Janssen en Vermeulen van 14 december 2016 aan Provinciale Staten inzake de aanbidding van de rapporten PFOA, GenX en zeer zorgwekkende stoffen;
- de brieven van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid van 22 december 2016 aan DuPont en aan Chemours inzake lasten onder dwangsom incidenten formaldehyde en methanol;
- een brief van gedeputeerden Janssen en Vermeulen van 11 januari 2017 aan provinciale Staten inzake ambtshalve wijziging emissies Chemours en TNO rapport 'Archiefonderzoek historische emissies DuPont Dordrecht';
- de zienswijze van Dordrecht van 14 februari 2017 op ontwerpbeschikking GenX.

Regeling vergoeding bloedtesten PFOA

Met de raadsinformatiebrief van 4 oktober 2016 hebben wij uw raad geïnformeerd over de regeling die wij op uw verzoek hebben gemaakt en vastgesteld. Naast de bekendmaking op de gemeentepagina en website van de gemeente hebben wij alle huishoudens op De Staart-Oost per brief van 15 december 2016 over de regeling

Datum 28 maart 2017
Ons kenmerk SO/1822258

geïnformeerd. Aanvragen voor een bloedtest konden in de periode vanaf 2 januari tot en met 1 maart 2017 worden ingediend.

Er zijn in totaal 21 aanvragen binnen gekomen. Daarvan zijn er 18 afgewezen, vrijwel allemaal omdat het huishouden niet bleek te beschikken over een kwijschelding van de afvalstoffenheffing. Eén aanvraag is toegewezen, één aanvraag is deels afgewezen en deels toegewezen en één aanvraag is nog in behandeling. Er is één bezwaarschrift binnengekomen op een afwijzing. Mogelijk dat er nog enkele bezwaarschriften volgen.

Het aantal aanvragen en zeker het aantal aanvragen dat aan de gestelde voorwaarden voldoet is veel lager dan wij hadden verwacht. In het gebied Staart-Oost beschikken circa 90 huishoudens over een kwijschelding afvalstoffenheffing.

Steekproef bloedonderzoek

Het RIVM is bezig met het verwerken van de data uit de steekproef. Het rapport wordt in de loop van april 2017 verwacht. De deelnemers die hebben aangegeven hun individuele testresultaten te willen ontvangen krijgen die gelijk met de publicatie van het rapport in april 2017 toegezonden.

Het doel van dit onderzoek is te controleren of de hoeveelheid PFOA in het bloed van omwonenden overeenkomt met wat het RIVM eerder in zijn onderzoek heeft berekend.

Gelijk met het rapport over de steekproef zal het RIVM ook het rapport over het literatuuronderzoek publiceren. Hierbij wordt onderzoek gedaan naar andere studies naar welke gezondheidseffecten bij mensen zijn waargenomen en bij welke concentratie in het bloed.

Onderzoek RIVM naar GenX

In opdracht van de staatssecretaris van I&M heeft het RIVM onderzocht wat bekend is over de stoffen die gebruikt worden of vrijkomen bij de GenX-technologie (de opvolger van PFOA). Op 14 december 2016 is dit rapport gepubliceerd. De bepalende stoffen bij deze technologie zijn FRD-903 en E1. Het RIVM heeft voor FRD-903 een veilige grenswaarde in de lucht afgeleid van 73 ng/m³. De afgelopen jaren is de concentratie in de lucht bij de meest nabije woonhuizen maximaal 15 ng/m³ geweest. Op grond van de milieuvergunning kan de concentratie maximaal 20 ng/m³ bedragen.

Volgens het RIVM is nader onderzoek naar aspecten en eigenschappen van FRD-903 en E1 gewenst. In Europees verband heeft Duitsland een onderzoek naar de bij GenX betrokken stoffen gepland in 2017. De resultaten hiervan worden niet voor 2019 verwacht.

Onderzoek Oasen en RIVM naar drinkwater

Eén van de aanbevelingen in het RIVM-rapport van maart 2016 over PFOA was om onderzoek te doen naar de waterwinputten stroomafwaarts van de Merwede. Drinkwaterbedrijf Oasen heeft dit onderzoek uitgevoerd en het RIVM heeft de mogelijke risico's beoordeeld. Op 14 december 2016 heeft de staatssecretaris de Kamer over de uitkomsten geïnformeerd.

Uit het onderzoek van Oasen blijkt dat PFOA in het rivierwater in het verleden ook heeft geleid tot verhoogde gehalten in het drinkwater. Dat betreft met name het drinkwater in de gemeenten Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht.

Datum 28 maart 2017
Ons kenmerk SO/1822258

Het RIVM heeft een richtwaarde afgeleid voor PFOA in het drinkwater van 87,5 ng/L. Het RIVM concludeert dat de concentratie van PFOA in het drinkwater in het verleden wel verhoogd is geweest, maar dat de (veilige) richtwaarde daarbij niet is overschreden.

Oasen heeft in het onderzoek ook analyses uitgevoerd op de GenX-stoffen. De stof FRD-903 is daarbij in lage concentraties aangetroffen.

Aanscherpen vergunning op uitstoot GenX-stoffen

De uitkomsten van de onderzoeken naar GenX en drinkwater zijn voor de provincie Zuid-Holland aanleiding geweest om de vergunningseisen voor de uitstoot van GenX-stoffen in een ontwerpbesluit ambtshalve aan te scherpen. Het college steunt deze aanscherping in de zienswijze van 14 februari 2017. De gemeenten Sliedrecht en Papendrecht hebben vergelijkbare zienswijzen ingediend. Drinkwaterbedrijf Oasen heeft in een zienswijze aangegeven dat de aanscherping vanuit het drinkwaterbelang bezien nog niet ver genoeg gaat. De gemeenten Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht sluiten zich in zienswijzen daarbij aan. Ook Rijkswaterstaat en Waterschap Hollandse Delta (verantwoordelijk voor de rioolwaterzuivering en vervolgens de lozing op de rivier) hebben in zienswijzen aangegeven een verdere aanscherping en ook uitfasering van de GenX-stoffen te willen. Tenslotte heeft ook Chemours een zienswijze ingediend op de ontwerpbesluit. Het bedrijf wijst daarbij onder meer op de aanvraag die zij zelf op 8 december 2016 hebben gedaan om de uitstoot van GenX-stoffen te beperken (maar minder vergaand dan de provincie wil). De provincie zal op basis van de zienswijzen op korte termijn een definitief besluit nemen over het aanscherpen van de vergunningseisen voor de uitstoot van GenX-stoffen.

Onderzoek TNO naar historische emissies PFOA

Een andere aanbeveling in het RIVM-rapport van maart 2016 over PFOA was om nader onderzoek te doen naar historische gegevens over de uitstoot van PFOA in de periode vóór 1998. Per brief van 11 januari 2017 hebben gedeputeerden Janssen en Vermeulen Provinciale Staten over de uitkomsten geïnformeerd. Voor PFOA is een beperkt aantal gegevens terug gevonden uit de jaren '80 en '90. Deze gegevens bevestigen wel het beeld dat het RIVM heeft gebruikt in het PFOA-rapport van maart 2016.

Overige onderzoeken

Lopende onderzoeken waarvan de uitkomsten later zullen volgen:

- het afleiden van bodemnormen voor PFOA in grond en grondwater door het RIVM (in opdracht van gemeente en provincie). De uitkomsten worden dit voorjaar verwacht;
- het onderzoek van de Inspectie SZW (in opdracht van het ministerie van SZW) naar de arbeidsomstandigheden in het verleden bij DuPont. De uitkomsten worden in het voorjaar van 2017 verwacht;
- het afleiden van kwaliteitsnormen oppervlaktewater voor PFOA en GenX door het RIVM (in opdracht van het ministerie van I&M).

Revisievergunning Chemours en DuPont

Chemours en DuPont hebben eind 2016 aangegeven dat zij een revisievergunning gaan aanvragen. Daarin kunnen stappen gezet worden tot een verdere vermindering van de milieubelasting. Ook wordt hiermee de splitsing van de bedrijven in de milieuvergunning geregeld. Er komt een afzonderlijke milieuvergunning voor beide bedrijven. De aanvragen worden op dit moment voorbereid. De gemeente is adviseur in dit traject. Naar verwachting zullen wij hierin samen optrekken met

Datum 28 maart 2017
Ons kenmerk SO/1822258

Sliedrecht en Papendrecht en zullen wij adviesbureau MOB inhuren om over de aanvragen en ontwerpvergunningen te adviseren.

Onderzoeksverplichtingen uit de milieuvergunning

In de raadsinformatiebrief van 6 december 2017 hebben we uw raad geïnformeerd over het bezwaar dat de drie gemeenten hebben gemaakt tegen het goedkeuringsbesluit van de provincie op het onderzoek van Chemours naar reductie van gasstromen die niet via de thermal convertor worden verwerkt. Naar aanleiding van de zienswijzen is op initiatief van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) een premediationstraject gestart tussen gemeenten, OZHZ en bedrijf. Dat heeft als resultaat gehad dat onze opmerkingen over het uitgevoerde onderzoek door het bedrijf zijn opgepakt en verwerkt in een nieuwe rapportage. Wij hebben daarop per brief van 1 maart 2017 onze bezwaren opgeschort in afwachting van een nieuw goedkeuringsbesluit. Deze brief is ter informatie bijgevoegd.

Naast bovenstaand onderzoek loopt er op dit moment nog een vijftal trajecten van onderzoeksverplichtingen op basis van de milieuvergunning. De meeste gaan over onderzoek naar de mogelijkheden om emissies verder te beperken. Met de OZHZ en Chemours en DuPont is afgesproken dat de betrokken gemeenten daarbij vooraf aan het goedkeuringsbesluit de mogelijkheid krijgen om stukken in te zien en daarover te adviseren. Wij maken samen met Sliedrecht van die mogelijkheid gebruik en laten adviesbureau MOB over deze stukken adviseren.

Vanwege de in de milieuvergunning gestelde termijnen lopen er nu veel van deze onderzoekstrajecten tegelijk. De onderzoeken zijn goed bruikbaar als input voor de aanvragen voor revisievergunningen die in de loop van dit jaar zullen volgen.

Lekkage formaldehyde bij DuPont

In de raadsinformatiebrief van 6 december 2016 hebben wij uw raad geïnformeerd over onze zorgen over de formaldehydelekkage en de vervolgacties op dit incident. Naast het onderzoek naar de mogelijke risico's van de lekkage voor omwonenden is ook een veiligheidsstudie naar de betreffende fabriek uitgevoerd. Per brief van 22 december 2016 heeft de provincie aan beide bedrijven een last onder dwangsom opgelegd. Deze is onder meer gericht op het tijdig melden van ongewone voorvallen en informatie die daarover beschikbaar komt, het regelmatig controleren van de installaties op het ontwerp en het uitvoeren van een risicoanalyse bij een incident met gevaarlijke stoffen voordat de fabriek of productielijn weer mag worden opgestart.

Tot slot lopen nog de onderzoeken naar de formaldehydelekkage van het Openbaar Ministerie en van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid.

Bodemverontreiniging

In opdracht van de provincie is de OZHZ gestart met bodemonderzoek in de ruime omgeving van Chemours. Op locaties in Sliedrecht en Dordrecht wordt onderzocht of er in het verleden sprake is geweest van atmosferische depositie van PFOA, in een zodanige mate dat daardoor een bodemverontreiniging is ontstaan.

In de jaarlijkse monitoring van het grondwater onder de voormalige stortplaatsen Merwedepolder, Polder Stededijk, Crayestein-Oost en Transberg wordt dit jaar ook PFOA meegenomen.

Van Crayestein-West en Derde Merwedehaven zijn archiefgegevens beschikbaar over in het verleden gestort afval. In opdracht van de provincie wordt een archiefonderzoek uitgevoerd om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de

Datum 28 maart 2017
Ons kenmerk SO/1822258

hoeveelheden en samenstelling van het hier in het verleden door DuPont gestorte bedrijfsafval dat mogelijk PFOA bevatte.

De gemeente Dordrecht is opdrachtgever geworden voor de opstelling van het handelingskader PFAS/PFOA door de landelijke werkgroep. Het Ministerie van I&M heeft hiervoor een bijdrage van € 180.000,- beschikbaar gesteld.

Beeld uit de wijk

De afgelopen periode is er weer regelmatig contact geweest met de wijk. De wethouders Lambrechts en Van der Linden hebben een bezoek gebracht aan "Coffee met een Cop". Dat is een initiatief van wijkagenten om bewoners bij McDonalds uit te nodigen om daar met hen in gesprek te gaan onder het genot van een kop koffie. De aanwezigheid van beide wethouders was via de wijkcommunicatie aangekondigd. Ongeveer 15 bewoners maakten van het aanbod gebruik om met de wethouders te praten over hun wijk en de problematiek met betrekking tot Chemours en DuPont.

Conform afspraak heeft er een vervolgbijeenkomst plaats gevonden tussen beide wethouders en de leerkrachten en de ouders van de Wantijschool. Gesproken is vooral over de gezondheid van de leerlingen die in de wijk wonen. Het college heeft eerder bij de directies van Chemours en DuPont aangedrongen op een betere communicatie met de buurt. Dit heeft er toe geleid dat door Chemours en DuPont een zogenaamde "Burenraad" wordt opgestart. Bewoners zijn via een advertentie in Dordt Centraal uitgenodigd zich hier voor aan te melden.

De wijkmanager heeft regelmatig gesprekken met de Wijkvereniging Merwedepolder. De nadruk hierbij ligt op de leefbaarheid in de Merwedepolder. De wijkvereniging volgt de ontwikkelingen met betrekking tot Chemours en DuPont nog steeds, maar hier ligt niet hun focus.

Met de Stichting C8Dordt vinden ook gesprekken plaats. De stichting wil informatie verstrekken omtrent de mogelijke gevolgen van de uitstoot van gevaarlijke stoffen zoals C8/PFOA en GenX en desgewenst de belangen behartigen van wijkbewoners van de Merwedepolder, ex-medewerkers van Chemours en DuPont en overige Dordtenaren. Door bestuursproblemen direct na de opstart zijn er tot nog toe weinig resultaten geboekt.

Kosten en dekking

De kosten voor de regeling financiële tegemoetkoming bloedtesten PFOA zijn eerder geraamd op € 23.000,- uitgaande van 200 deelnemers. De kosten vallen in de praktijk veel lager uit.

De kosten voor de inhuur van extern advies (MOB) op de verplichte onderzoeken worden gedeeld met Sliedrecht (en met Papendrecht voor die onderdelen waar Papendrecht aan meedoet). Voor Dordrecht bedragen deze kosten tot nog toe enkele duizenden euro's. Ook voor het beoordelen van de aanstaande aanvragen om revisievergunning zullen wij naar verwachting MOB inhuren.

Bovenstaande kosten worden in 2017 ten laste gebracht van het programma "Milieu en Duurzaamheid".

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Datum 28 maart 2017
Ons kenmerk SO/1822258

Communicatie en inclusief beleid

De inzet van ons college blijft vooralsnog gericht op het in gesprek blijven met beide bedrijven, de betrokken overheden en de wijk.

Met de betrokken partijen zijn wij in overleg over de publicatie van het steekproef- en literatuuronderzoek in de loop van april en de voorbereiding van de communicatie daar om heen. Daarbij houden we zeker ook rekening met de mogelijkheid dat deelnemers aan het onderzoek (en wellicht anderen die een bloedtest hebben laten uitvoeren) met vragen over hun eigen uitslag bij een deskundige terecht kunnen.

Wij blijven uw raad de komende periode eenmaal per kwartaal informeren over de stand van zaken op dit dossier. Wanneer er tussentijds informatie komt, sturen wij dit door aan de leden van de commissie Fysieke Leefomgeving.

Tijdspad, vervolg en evaluatie

Hierboven is bij de diverse lopende trajecten de planning (voor zover bekend) aangegeven.

Bijlagen

Brief 1 maart 2017 inzake opschorten bezwaarschrift tegen goedkeuringsbesluit D.16

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Het college van Burgemeester en Wethouders
de secretaris de burgemeester

M.M. van der Kraan P.A.C.M. van der Velden